

Universitetet
i Stavanger

CAMILLA ABRAHAMSEN
VEILEDER: MARJA KATARIINA YLÖNEN

Tolletaten som samfunnsbeskytter

Hvordan er Tolletaten omtalt som samfunnsbeskytter
ut ifra offentlige myndighetsdokumenter og
Norsk Tollerforbund?

Bacheloroppgave 2024

Toll, vareførsel og grensekontroll

Institutt for sikkerhet, økonomi og planlegging

Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet

Forord

Denne bacheloroppgaven har blitt formet ut fra spørsmålet om hvordan Tolletaten hører til i samfunnssikkerheten. Veien hit har vært utfordrende, allikevel har jeg kommet frem til et resultat som jeg er stolt av å presentere. Det har vært en interessant og lærerik utvikling som jeg er veldig takknemlig for at jeg har vært med på. Jeg håper at studien kan være med på å iverksette noen tankeprosesser om hvorfor Tolletaten bør være en solid del av samfunnssikkerheten med tanke på verdens utvikling.

I løpet av bachelorstudiet har jeg hatt noen viktige støttespillere som fortjener en stor takk. Jeg vil takke min samboer, Alexander Olsen for å være der for meg hver dag, med støtte i oppturer og nedturer. Jeg vil takke mine foreldre som har hjulpet meg med fine samtaler, idemyldringer og gjennomlesninger. Ikke minst må jeg takke min fantastiske veileder, Marja Katariina Ylönen som har hjulpet meg gjennom denne bacheloroppgaven. Uten dere vet jeg ikke hva jeg skulle gjort, takk!

Halden, mai 2024

Camilla Abrahamsen

Sammendrag

Gjennom skoleårene på Universitetet i Stavanger, praksis og annen erfaring har jeg gjennom tiden blitt oppmerksom på hvor lite Tolletaten blir omtalt og at det virker som om Tolletaten ikke er en prioritet for den norske samfunnssikkerheten. Formålet med studien har vært å belyse hvordan Tolletaten blir omtalt i de offentlige myndighetsdokumentene som omhandler samfunnssikkerheten til Norge, og i tillegg finne ut av hva Norsk Tollerforbund mener om deres posisjon i samfunnssikkerheten i dag. For å svare på problemstillingen er det brukt kvalitativ tematisk analyse hvor de utvalgte temaene har blitt analysert og diskutert. Med induktiv tilnærming har studiens teori blitt valgt ut fra empirien. Datainnsamlingen er gjort basert på de nyeste utgitte myndighetsdokumentene. Undersøkelsen resulterte i funn av flere like temaer mellom dokumentene og intervjuet. Temaene beskriver Tolletaten som en potensiell samfunnsbeskytter, men de er fortsatt ikke en betydelig del i totalberedskapen og beredskapsplanverket. Tolletaten, Finansdepartementet og Norsk Tollerforbund viser at de ønsker å fremme Tolletaten mere i samfunnssikkerhet, men Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet ser på Tolletaten mere som en samarbeidspartner, ikke en selvstendig forvalter.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	1
Sammendrag.....	2
1 Introduksjon.....	5
1.1 Bakgrunn.....	5
1.2 Aktualisering og bidrag.....	5
1.3 Avgrensning og problemstilling.....	6
1.4 Studiens oppbygning.....	6
2 Teori.....	7
2.1 Samfunnssikkerhet.....	7
2.1.1 Politikk og samfunnssikkerhet.....	7
2.2 Beredskap.....	8
2.2.1 Norges fire prinsipper om beredskap.....	8
2.3 Lokale, nasjonale og internasjonale nivåer.....	9
3 Data og metode.....	10
3.1 Data.....	10
3.2 Datainnsamling og litteratursøk.....	10
3.2.1 Intervju.....	11
3.3 Metodevalg.....	11
3.4 Tematisk analyse.....	12
3.5 Forskningsetikk.....	12
4 Analyse og resultater.....	13
4.1 Tematisk analyse og resultater av myndighetsdokumentene.....	13
4.1.1 Tolletatens rolle som samfunnsbeskytter avhenger av tilstrekkelig økonomi og bemanning.....	13
4.1.2 Tolletaten anses som samarbeidspartner for Forsvaret.....	14
4.1.3 Unødvendig ressursbruk på samarbeid.....	15
4.1.4 Forventninger og krav til samfunnsbeskyttelse.....	16
4.1.5 Varestrømmen over grensen øker, men ikke budsjettet.....	16
4.1.6 Hvordan analysen er utført.....	17
4.2 Tematisk analyse og resultat av intervjuet.....	19
4.2.1 Unødvendig ressursbruk.....	20
4.2.2 Tolletaten bør høre hjemme i totalberedskap.....	20
4.2.3 For dårlige budsjetter.....	21
4.2.4 For få ansatte.....	21
4.2.5 Påvirkninger fra media.....	21

4.2.1 Hvordan analysen er utført	22
5 Diskusjon.....	24
5.1 Diskusjon av hovedfunnene	24
5.2 Teori og tidligere studier	25
5.3 Studiens reliabilitet og validitet.....	27
6 Konklusjon	28
6.1 Fremtidig forskning.....	28
Referanseliste	29
Vedlegg	32
Vedlegg A – Intervjuforespørsel.....	32
Vedlegg B – Meldeskjema	33

1 Introduksjon

1.1 Bakgrunn

På grunn av ulike katastrofale hendelser i verden som koronapandemien, krig i Ukraina, krig i Israel, økende kriminalitet i Sverige og økende mengde med narkotika inn i landet vil jeg se om det har gjort at Tolletaten i dag omtales mere i diskusjonen om Norges samfunnssikkerhet. I tillegg kan man se at Tolletaten og Norsk Tollerforbund (heretter kalt NT) jobber mye med å fremme seg selv i verdensbildet og de mener selv at de er en del av totalberedskapen (Norsk Tollerforbund, 2023). I tidligere studier har jeg observert at det er flere som har forsøkt å se i hvilke grader Tolletaten hører hjemme i samfunnssikkerheten og hvordan de tar plass (Folgerø, 2017; Zarghooni-Hoffmann, 2023; Stene & Folgerø, 2018). Basert på disse studiene ønsket jeg å se videre på litt av det samme temaet, men med nyere forskning. I de tidligere studiene kommer det tydelig frem at Tolletaten er i liten grad omtalt i de store viktige offentlige myndighetsdokumentene som omhandler samfunnssikkerheten i Norge. De tidligere studiene på dette område har tatt for seg dokumenter fra 1999 til 2023. I denne bacheloroppgaven vil det bli gjennomgått de mest aktuelle, offentlige myndighetsdokumentene innenfor samfunnssikkerhet som har blitt utarbeidet fra 2022 til 2024. I tillegg vil det bli ett intervju med to personer fra NT.

1.2 Aktualisering og bidrag

Som ofte fremlagt i mediene de siste årene kan man merke en stor endring i hva som skjer i verden rundt oss. Det er ikke vanskelig å få med seg at dagens samfunn er under en utvikling som er potensielt truende ovenfor det norske samfunn. Ifølge Kripos (2024) Nasjonale trusselvurdering kommer det tydelig frem at Norge har en betydelig trussel av organisert kriminalitet. Dette er første gang Kripos gir ut en offentlig versjon om de transnasjonale truslene som er knyttet til narkotika. Tolletaten er den eneste etaten som har myndighet til å håndtere grensekryssende varer, og det gjøres basert på 19 regelverkseiere. Tolletaten er den etaten som står i første linje når ulovlige og restriksjonsbelagte varer krysser grensene. Derav er det enda viktigere at Tolletaten blir støttet opp på den måten som trengs for å kunne stoppe varene før de kommer inn i landet. Med tanke på denne utviklingen kan Tolletaten anses som en viktig samfunnsbeskytter og denne bacheloroppgaven blir aktuell innenfor dagens samfunnssikkerhet. Jeg håper at denne studien kan være med på å belyse hvordan Tolletaten blir omtalt som samfunnsbeskytter i de offentlige myndighetsdokumentene til Norge og NT.

1.3 Avgrensning og problemstilling

Som nevnt over er det et ønske om å finne ut om Tolletaten blir omtalt som en samfunnsbeskytter i offentlige myndighetsdokumenter og av NT. Dette er ikke bare knyttet til Tolletatens eget samfunnsoppdrag, men også opp mot tidligere forskningsoppgaver og faglitteratur om Tolletatens virke for samfunnssikkerheten i Norge. For å belyse problemstillingen har jeg først tenkt til å gjennomgå ulike offentlige myndighetsdokumenter fra 2022 til 2024, og deretter plukke ut 5 myndighetsdokumenter jeg anser som mest relevant. Grunnet avgrensning i tid er fordi det er de nyeste myndighetsdokumentene som skal analyseres. I tillegg vil det holdes et intervju med NT for å få innspill fra deres side. Min problemstilling er derfor formulert slik:

Hvordan er Tolletaten omtalt som samfunnsbeskytter ut ifra nye offentlige myndighetsdokumenter og Norsk Tollerforbund?

1.4 Studiens oppbygning

Studien er bygget ut fra studiens gjennomgang av sentrale offentlige myndighetsdokumenter om samfunnssikkerhet og intervju med NT. Problemstillingen vil bli drøftet basert på gjennomgangen av empiri, de teoretiske aspektene og de utvalgte temaene i analysen. Kapittel 2 vil vise de teoretiske aspektene som studien bygges ut ifra. Videre vil kapittel 3 formidle hvilke metoder og datainnsamlinger som er gjort i denne studien. I kapittel 4 vil analysen av myndighetsdokumentene og intervjuet bli fremlagt uten diskusjon. Kapittel 5 inneholder derav en diskusjon om hva som har blitt funnet i analysedelen, og de teoretiske og tematiske aspektene spiller inn. Til slutt vil problemstillingen konkluderes basert på hva som har blitt fremlagt i de tidligere kapitlene.

2 Teori

Dette kapittelet inneholder en dypere begrepsforklaring av de to mest sentrale begrepene i studien, samfunnssikkerhet og beredskap. I tillegg vil det bli lagt frem det teoretiske rammeverket som vil være med på å analysere og diskutere studien. De utvalgte teoriene skal være med på å besvare problemstillingen.

2.1 Samfunnssikkerhet

Verden er i stadig globalisering. Det medfører at samfunnssikkerheten må sees i en større sammenheng enn bare for Norge. Flere av de store krisene som terror, naturkatastrofer, pandemier og kriminell organisering er grenseoverskridende og det må derav samarbeides på et internasjonalt nivå. Samfunnssikkerhet er påvirket av mange aspekter som økonomi, teknologi, politikk, kultur, sosialt og organisering, som gjør begrepet vanskelig å definere helt konkret. Det er derfor enda viktigere at det kontinuerlig vurderes hva som skal inngå i samfunnssikkerheten (Engen et al., 2021). Ifølge Justis- og Beredskapsdepartementet (2017, Innledning, avsnitt 3) kan samfunnssikkerhet forstås som «[...] samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil, eller bevisste handlinger». I sitatet kommer det frem at samfunnet må være beredt på hva som kan komme for å ivareta de grunnleggende verdiene vi har opparbeidet i Norge.

2.1.1 Politikk og samfunnssikkerhet

Begrepet samfunnssikkerhet er i tråd med håndtering av kriser og risiko. Dersom vi kombinerer disse begrepene med politikk vil man se at risikopolitikk vil si å håndtere risiko som forekommer i samfunnet, men krisepolitikk blir mere omfattende. Engen et al. (2021, s. 63) beskriver at det er når krisesituasjoner skjer at saker vil komme på den politiske dagsorden og derav vil få offentlig oppmerksomhet og betydning. Det er i slike tilfeller hvor det kreves handlekraft av politikere og solidaritet av befolkningen. Engen et al. (2021) forklarer videre at tillit og legitimitet vil raskt bli satt på prøve i krisesituasjoner. Det er en forventning til at staten har styringslegitimitet og styringsevne. Dette gjelder ikke bare fra befolkningen, men også de underliggende etatene som har et ansvar om å bidra til samfunnssikkerheten. Samfunnssikkerhet i politikk har ikke en streng sektorgrense, men er organisert på tvers av hverandre på grunn av at private og offentlige aktører ofte har delvis

ansvar for samfunnssikkerheten og beredskapen innenfor sitt område, og fordi kriser og risikoer sjeldent vil følge de strukturer som er planlagt (Engen et al., 2021).

2.2 Beredskap

Ifølge Engen et al. (2021, s. 321) kan man definere beredskap som det å være forberedt på å kunne håndtere de situasjoner som måtte komme. I NOU (Norges Offentlige Utredninger) 2000:24 (s. 20) blir beredskap beskrevet som «[...] tiltak for å forebygge, begrense eller håndtere uønskede ekstraordinære hendelser». Poenget er å kunne forutse fremtidige utfordringer og trusler slik at hvis de oppstår, skal de håndteres så effektivt som mulig. Dette vil spare samfunnet for mange mulige kostnader og de ressursene vi har kan brukes på best mulig måte. Beredskap er noe som aldri vil ta slutt og risikovurderinger, beredskapsplaner og øvelser er under stadig utvikling. Det brukes tidligere kunnskap for å kunne forutse hva som kan skje. Det handler i hovedsak om å opprette myndigheter og ressurser som kan brukes ved uønskede hendelser. Det er beredskap på alle nivåer: individuell beredskap, organisatorisk beredskap og samfunnsberedskap (Engen et al., 2021).

2.2.1 Norges fire prinsipper om beredskap

I Norge følger vi det nasjonale samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet som er bygger av fire følgende prinsipper: ansvars-, nærhets-, samvirke-, og likhetsprinsippet (Meld. St. 5 (2020-2021)). Jeg mener at det er naturlig å bruke disse prinsippene i denne studien da Tolletaten er til for å beskytte samfunnet og være med på å utøve beredskap for Norge og andre land.

Ansvarsprinsippet går ut på at den virksomheten som til daglig har det overordnede ansvaret for et område, har ansvaret for den praktiserende tjenesten når kriser oppstår og beredskapsforberedelse (Engen et al., 2021). I denne studien vil det da si at Tolletaten har et ansvar om å sørge for at beredskapsplaner er godt bearbeidet og knyttet opp mot det område som rammes. Siden Tolletaten dekker mange ulike grenseoverganger, trenger de tilpassede beredskapsplaner. *Nærhetsprinsippet* handler om at kriser skal behandles på det laveste organisatoriske nivået (Engen et al., 2021). Dette er på grunn av at virksomheten med betydeligst nærhet har mest sannsynlig best forutsetning får å kunne forstå hva som skjer, og derav vite hvordan de skal håndtere krisen. Det er derfor de lokale ressursene må benyttes først. Hvis det for eksempel skulle skje en krise ved grenseovergangen i Ørje, vil ikke de samme beredskapstiltakene fungere på Gardermoen flyplass. *Samvirkeprinsippet* betegner at virksomheter har et selvstendig ansvar for å bevare et best mulig samspill med de aktuelle

aktørene når de jobber med forebygging, krisehåndtering og beredskap (Engen et al., 2021). Med dette menes det i denne studien hvor godt Tolletaten og departementene samarbeider. *Likhetsprinsippet* betyr at den ansvarlige virksomheten som håndterer en krise, skal være så lik som mulig den virksomheten som drives daglig (Engen et al. 2021). Derav skal organisasjonsstrukturen i Tolletaten og departementene i beredskapsplanene være mer eller mindre uforandret fra den daglige driften av grenseovergangene.

2.3 Lokale, nasjonale og internasjonale nivåer

For at Norge skal kunne reagere på nye risikoer og kommende trusler er samspillet mellom lokale, nasjonale og internasjonale nivåer i samfunnet viktige faktorer (Olsen et al., 2007). I denne studien vil lokalt nivå anses som kommuner/fylker, nasjonalt nivå anses som staten og kan for eksempel være Tolletaten, og internasjonalt nivå anses som flere stater, som for eksempel andre land. Når man hører om trusler mot samfunnssikkerheten er det basert på et internasjonalt nivå, men det vil gå ut over det lokale nivået i det lange løp. Norges kapasitet til å kunne svare på ytre og indre trusler har en sammenheng mellom de ulike nivåene (Olsen et al., 2007). På det internasjonale nivået er det stadig viktigere med avtaler og samarbeid med andre land på grunn av at økonomi og trusler bli mere globaliserte (Olsen et al.,2007). På det nasjonale nivået er det beskyttelse av statssikkerheten det handler om (Nasjonal Sikkerhetsmyndighet, 2023). Tolletaten bidrar blant annet til statskassen, som er en inntektskilde for staten. For at samfunnssikkerheten skal kunne ivaretas er det viktig med tildeling av klare roller, en strukturert organisering og god koordinering (Olsen et al., 2007). Dette gjelder for alle aktuelle aktører på alle nivåer, også Tolletaten.

3 Data og metode

I dette kapittelet vil det komme frem hvilke metode som er valgt og hvilke data som er brukt i analysen. Det blir beskrevet hvordan og hvorfor denne studien er bygget opp slik den er og hva som er gjort for å komme frem til resultatene i kapittel 4.

3.1 Data

Myndighetsdokumentene som skal gjennomgås i denne analysen er:

- Årsrapport 2022 – Tolletaten
- NOU 2023: 14 – Forsvarsdepartementet
- NOU 2023: 17 – Justis- og beredskapsdepartementet
- Hovedinstruks for Tolletaten 2023 – Finansdepartementet
- Statsbudsjett, tildelingsbrev 2024 – Finansdepartementet

Disse dokumentene er ikke-inngripende sekundærdata, mens primærdataen i studiet er ett fokusgruppeintervju med to intervjuobjekter fra NT.

3.2 Datainnsamling og litteratursøk

Sekundærdata i denne studien har som inspirasjon vært fra masteroppgaver, fagartikler og bøker, men for å kunne belyse problemstillingen har det blitt hentet inn fem myndighetsdokumenter for analyse. Primærdata i studien er intervjuet. Det er Regjeringen.no og Toll.no som har vært de mest brukte databasene for funn av relevante offentlige myndighetsdokumenter om Tolletaten og samfunnsikkerhet. Dette har også bidratt til systematiske søk da man enkelt kan filtrere søkefunn. En annen database som er mye brukt er Universitetet i Stavanger sin Oria og Brage, for å finne relevante fagartikler og masteroppgaver. Mere utforskende søk ble gjort i Google Scholar. Søkordene som er benyttet er *Tolletaten* og *samfunnsikkerhet* på både norsk og engelsk. Søkene ga ikke store utslagene, og det viste seg at de ofte henviste til de samme oppgavene og tekstene. Med dette kan det tenkes at det finnes lite forskning om Tolletaten innenfor samfunnsikkerhet.

Som utgangspunkt har det vært Regjeringen.no som har bidratt mest til de kilder som er brukt. Grunnen til dette er for at regjeringen sitter på alle slike dokumenter som er relevant for studien. På Stortingets hjemmeside valgte jeg å filtrere søkene mine inn på *samfunnsikkerhet* og *Tolletaten*. Her kan man i tillegg få en god oversikt over hvilke departementer som utgir de ulike dokumentene og hvilket år de er publisert. Først fant jeg alle myndighetsdokumenter i tidsperioden 2022 til 2024 innenfor Tolletaten, Finansdepartementet, Forsvarsdepartementet,

Justis- og beredskapsdepartementet, Statsministerens kontor og Kunnskapsdepartementet. Her ifra startet elimineringsfasen. Jeg leste raskt over de ulike myndighetsdokumentene og valgte vekk de som ikke hadde noe med samfunnssikkerhet eller Tolletaten å gjøre. På grunn av at disse dokumentene er veldig omfattende så jeg det passende å velge ut fem dokumenter. Grunnen til utvalget av myndighetsdokumentene er for å få frem ulike departementers synspunkter innenfor samfunnssikkerheten. I tillegg ønsket jeg å se Tolletatens egne side og Finansdepartementets side som Tolletaten ligger under. I funn av litteratur anså jeg det viktig å finne relevante myndighetsdokumenter som har noe med Tolletaten å gjøre for å se hvordan de blir fremstilt som samfunnsbeskyttere.

3.2.1 Intervju

Årsaken til at jeg ønsket et intervju med NT i tillegg til myndighetsdokumentene var for å se om det var noen sammenheng med det de mente og det som blir skrevet i dokumentene. NT jobber mye med å fremme Tolletaten som en samfunnsbeskytter og jeg ønsket å høre deres side av saken. Det ble utgitt en intervjuforespørsel om det var to fra NT som kunne stille til intervju. Det ble gjennomført over teams med begge intervjuobjektene samtidig, og varte i én time. Det ble laget temaer for spørsmål i forkant av intervjuet som de fikk utdelt noen dager før slik at de fikk en formening om hva som skulle snakkes om. Det ble ikke gjennomført lydopptak og intervjuobjektene holdes anonymt, men vil bli uttalt som X og Y i denne studien. Det var en fordel for alle parter å kunne ta intervjuet over teams da vi er spredt geografisk. Ulempen med et slikt intervju er at åpenhet og tillit kan bli svakere (Jacobsen, 2022).

3.3 Metodevalg

Metoden som er valgt for å belyse problemstillingen i denne studien er tematisk kvalitativ metode av myndighetsdokumenter og intervju. Det er brukt induktiv tilnærming som gjør at teoriene ble valgt ut ifra empiri. Grunnen til bruk av kvalitativ metode er interesse for å avklare hvordan Tolletaten er omtalt som samfunnsbeskyttere. Det som undersøkes gir nærhet og åpenhet ved formidling av ord. Ulempen med bruk av kvalitativ data er at det tar tid å gjennomføre analysen, spesielt i denne studien da det er valgt tematisk analyse av både myndighetsdokumenter og ett intervju. De data som samles inn er svært komplekse, og det er mye som må prioriteres (Jacobsen, 2022). Derav har jeg valgt å bruke tematisk analyse for å kunne plukke ut noen temaer som det skal fokuseres på. Ved bruk av tematisk analyse har det blitt analysert fem offentlige myndighetsdokumenter og ett fokusgruppeintervju med to intervjuobjekter fra NT.

3.4 Tematisk analyse

Ifølge Braun & Clarke (2006) er tematisk analyse en metode for å kunne klarlegge, analysere og angi ulike mønstre eller temaer innenfor data. Denne analysemetoden krever heller ikke et detaljert teoretisk rammeverk. Grunnen til at dette er den utvalgte analysemetoden er i hovedsak på grunn av dens fleksibilitet, men også fordi jeg ikke ville binde meg til konkrete teorier. Jeg ønsket en kontinuerlig veksling mellom empiri og teori, hvor ingen skulle ha noen større rett, såkalt abduksjon (Jacobsen, 2022). Det finnes ikke en fastsatt og konkret måte å bruke tematisk analyse på, men i denne studien har det blitt tatt utgangspunktet i utførelsen til Braun & Clarke (2006, s. 16-23). I denne studien er fremgangsmåten av analysen lik i myndighetsdokumentene og intervjuet. Fremgangsmåten vil bli dypere beskrevet i kapittel 4, kort forklart ser den slik ut:

1. Bli godt kjent med data
2. Utvikling av innledende koder
3. Søke etter temaer
4. Gjennomgang av temaer
5. Definere og navigere temaer
6. Utarbeidelse av studien

3.5 Forskningsetikk

I denne studien har normer, prinsipper, institusjonelle ordninger og verdier vært en viktig del for å bidra til å angi og anslå vitenskapelig virksomhet. Studien er etter Jacobsen (2022) sett på som «fri», da resultatene ikke er formulert etter et spesielt ønske. For å dekke kravene om personvern er det sendt inn meldeskjema til Sikt som har godkjent at det kan holdes intervju med NT i henhold til deres retningslinjer. Selv om det ikke oppgis direkte informasjon om personene, telles stillingen i NT som indirekte anonymisering. I intervjuforespørselen ble det informert om de ulike krav som stilles og hvilke rettigheter de har for intervjuet. Blant annet er frivillighet til å delta vektlagt.

4 Analyse og resultater

I denne delen av studien vil hvert enkelt dokument og intervjuet bli vist med analyse og funn. Jeg vil konkret forklare hvordan analysemetoden er brukt ved myndighetsdokumentene og ved intervjuet. Funnene i dette kapittelet er hvordan temaene belyser problemstillingen.

4.1 Tematisk analyse og resultater av myndighetsdokumentene

Gjennom analysen er det i hovedsak seks temaer som har kommet i fokus: bruk av begrepet samfunnsbeskytter, økonomi, ansatte, samarbeid, ressursbruk og volum. Det ble først gjort et utvalg av hvilke myndighetsdokumenter som skulle brukes. Utvalget baserer seg på publiseringsdato fordi de skulle være så nye som mulig, og relevans som betyr at dokumentet burde ha en sammenheng med Tolletaten. Myndighetsdokumentene er valgt fra forskjellige departementer, for å kunne få et mere overordnet spekter. Når dokumentene var valgt ble de lest en etter en og det ble skrevet ned notater underveis. Når dokumentet var lest, gikk jeg gjennom notatene og forsøkte å manuelt sette opp koder ut ifra det som ble funnet. Kodene er laget ut ifra hvilket forhold eller beskrivelse dokumentet har til Tolletaten. Med andre ord ble det notert ned hva og hvordan dokumentene skriver om Tolletaten. Fra myndighetsdokumentene er det plukket ut sitater som er blitt sett ekstra nøye på. Det er forøkt å forstå budskapet i sitatet, men også et budskap gitt av hele dokumentet, basert på sammenhengen med Tolletaten. Nedenfor i tabell 1 er det vist en overordnet sammensetting av analysen.

4.1.1 Tolletatens rolle som samfunnsbeskytter avhenger av tilstrekkelig økonomi og bemanning

Tolletatens årsrapport 2022 er den nyeste utgitte årsrapporten og inneholder informasjon om etatens økonomiske situasjoner, utviklinger og fremtidige mål. Det kommer klart frem fra Tolletaten at de er med på å beskytte samfunnet. Deres hovedoppdrag i 2022 var: «Etatens hovedoppgave var i 2022 å legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer og å beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer» (Tolletaten, 2023, s. 87).

På grunn av krigen i Ukraina har Tolletaten kunne vist rask omstilling til Svalbard og pandemien gjorde at de fikk en mere knyttet rolle til totalberedskapen (Tolletaten, 2023, s. 5). De er med på å beskytte samfunnet mot farlige og forbudte varer, og til et jevnstilt konkurransevilkår for næringsvirksomheter. De viser også til at samfunnet spares for store sosiale og økonomiske kostnader ved at restriksjonsbelagte varer som narkotika og legemidler blir stanset ved ulovlig innførsel (Tolletaten, 2023, s. 26). Til tross for alt etaten legger frem

som viktig for samfunnssikkerheten, kommer det tydelig frem at blant de største utfordringene for at Tolletaten kan utføre den jobben de ønsker baserer seg på økonomi, rekruttering av dyktige medarbeidere og digitalisering.

4.1.2 Tolletaten anses som samarbeidspartner for Forsvaret

For at Norge best mulig kan ivareta norsk sikkerhet er et av oppdragene til Forsvarskommisjonen å vurdere de potensielle sikkerhets- og forsvarspolitiske prioriteringer og vurderinger. I NOU 2023:14 tydeliggjør de at beredskaps Norge må bli sterkere og at totalforsvaret i dag ikke er tilpasset dagens trusselbilde. Det poengteres at landstyrkens evne til kontroll på det territoriale er viktig for nasjonal politisk handlefrihet.

Del II Utviklingstrekk deles inn i syv kapitler der Forsvarskommisjonen ønsker forbedring. I kapittel 5 *Nasjonal motstandskraft* nevnes Tolletaten i *figur 5.1* (NOU 2023:14, s. 95). Her trekkes Tolletaten frem, under Finansdepartementet, som en viktig aktør når de var med på å kontrollere etter Nord Steam sine gassrørexplosjoner i 2022. I kapittel 8 *Økonomi* kommer det frem at det i fremtiden mulig vil øke med krav om kontroll av varer hvor det er underliggende verdikjeder og innsatsvarer. Det sies også at det vil bli en økt nasjonal kontroll av varestrøm. Tolletaten nevnes ikke.

I delkapittel 16.4.2 trekkes det frem et eksempel hvor de fremhever at arbeidsoppgaver bør forandres slik at de kan støtte arbeidet med toll og politi. I delkapittelet 12.3.4 trekkes Tolletaten og noen andre aktører frem som viktige aktører for å oppdage og rapportere inn sammensatte trusler ved kystsonen. Tolletaten blir ikke fremstilt som en samfunnsbeskytter, men en samarbeidspartner for Forsvaret for at de kan utgjøre en samfunnsbeskyttende jobb:

Trusselbildet vil være uoversiktlig med blant annet sjøminer, små undervannsbåter, spesialstyrker, etterretnings- og cybertrusler og droner. For å håndtere dette, bør Forsvaret kunne ta helhetlig kontroll på kystsonen. Slik innsats omfatter tradisjonelle militære kapasiteter som kan drive med patruljering, rydding av miner og søk etter undervannsbåter. I tillegg er Heimevernet, lokalbefolkning, næringslivet og andre etater som Kystverket, Tollvesenet og Politiet viktige for å oppdage og rapportere om sammensatte trusler. (NOU 2023:14, s. 188)

Tolletaten blir noe skrevet om i NOU 2023:14. De blir i enkelte eksempler ansett som viktige aktører, men de blir ikke alene omtalt som viktige samfunnsbeskyttere.

4.1.3 Unødvendig ressursbruk på samarbeid

NOU 2023:17 er utarbeidet av totalberedskapskommisjonen for å synliggjøre og beregne forslag til hvordan de samlede ressursene i Norge skal tas i bruk. Dette er for å utvikle beredskapen og samfunnssikkerheten, og ivareta beredskapsressursene best mulig. Det kommer generelt tydelig frem at Norge har mange gode ressurser allerede, men de må brukes riktig og det haster med å styrke Norge.

Tolletaten er én av mange aktører som kommisjonen har samarbeidet med (NOU 2023:17, s. 21). Det blir trukket frem flere aktører som anses som viktige operative ressurser som har ansvar for samfunnssikkerheten, Tolletaten blir ikke nevnt (NOU 2023:17, s. 17). I *tabell 4.1 – Kritiske samfunnsfunksjoner* (NOU 2023:17, s. 58-59) blir begreper som grensekontroll, etterretning, kriminalitetsbekjempelse og sikker transport nevnt. Begrepene er kritiske funksjonseverner som Tolletaten er med på å håndtere, men de blir ikke nevnt.

Når det kommer til korona, blir Tolletaten trukket frem. I *boks 5.4 – Iverksettelse av samordningsbehov i kriser* (NOU 2023:17, s. 94) skriver de om hvordan politi og toll etablerte en grensekoordineringsgruppe. Sammen med andre aktører på etatsnivå som også har ansvar knyttet til grensepassering utførte de operative koordineringsbehov som var nyttige i grensekontrollen under pandemien. Tolletaten bekrefter i myndighetsdokumentet at de i fremtiden ikke ønsker en slik tverretatlig gruppe:

[...] det ble etablert en grensekoordineringsgruppe på etatsnivå, hvor Tolletaten og politiet, sammen med andre etater med ansvar knyttet til grensepassering, ivaretok operative koordineringsbehov som gjorde seg gjeldende på grensen. Samvirkeforumet ble etablert under pandemien. Forumet startet som et uformelt møte i forbindelse med iverksettelse av planverket som politiet og Tolletaten hadde laget for å stenge grensene. Bakgrunnen var at Politidirektoratet (POD) og Tolletaten hadde behov for å koordinere seg imellom direkte og ikke via respektive eierdepartementer. Tolletaten mener at det er ønskelig at denne typen tverretatlig gruppe på etatsnivå blir nedfelt i fremtidige planverk. (NOU 2023:17, s. 94)

I kapittel 24 *Politiet*, trekkes Tolletaten frem som viktig samarbeidspartner. De utnevnes for å sørge for lov og orden sammen med politi og andre aktører. Politiet mener at blant annet Tolletaten har de forutsetninger og ressurser som skal til for å eventuelt kunne bli tildelt begrenset politimyndighet dersom det skulle trenge.

Jevnt over i dokumentet innenfor ulike områder nevnes tiltak som Tolletaten håndterer, som for eksempel at det skal bli strengere kontroll ved innførsel av dyr og dyreprodukter (NOU 2023:17, s. 258). Tolletaten blir ikke eksplisitt omtalt som en samfunnsbeskytter, men fremstilles som en samarbeidspartner for politi og kommisjonen.

4.1.4 Forventninger og krav til samfunnsbeskyttelse

Hovedinstruksen for Tolletaten 2023 inneholder informasjon om hvordan Finansdepartementet beskriver Tolletatens ansvar og myndigheter mellom seg. Den inneholder også departementets forventninger og krav til etaten om kommunikasjon, styring og innretting. I dokumentet kommer det klart frem hva som er det gjeldene samfunnsoppdraget for Tolletaten:

Tolletatens samfunnsoppdrag er å sikre at lover og regler for grensekryssende vareførsel etterleves. Dette innebærer at Tolletaten skal forvalte og medvirke til at regelverket for tollavgift og grensekryssende vareførsel etterleves. Samtidig skal Tolletaten legge til rette for effektiv handel og vareførsel. (Finansdepartementet, 2023a, s. 3)

Det er forventninger om at Tolletaten skal jobbe med risikovurdering og utvikle gode systemer for kvalitet i rettsanvendelse og rettssikkerhet. De har ansvar for å holde seg selv oppdatert på regelverksendringer nasjonalt og internasjonalt. Det kommer frem at Tolletatens grensek kontroll av restriksjonsbelagte varer er viktige for plante- og dyreliv, helse og nasjonal sikkerhet. Det er et eget delkapittel som heter *4.5 Samfunnssikkerhet og beredskap* (Finansdepartementet, 2023a, s. 6) hvor de utaler seg om at disse begrepene skal være en vesentlig del av Tolletaten, og sikkerhetsledelse skal være integrert som en del av virksomhetsstyringen. Tolletaten skal opptre aktivt i beredskapsøvelser og de er også pliktig til å varsle og rapportere til Finansdepartementet.

I hovedinstruksen som skal være et myndighetsdokument Tolletaten jobber ut ifra bruker de ikke direkte ordet samfunnsbeskytter, men de viser til flere forventninger og krav som tilsier en samfunnsbeskytters rolle.

4.1.5 Varestrømmen over grensen øker, men ikke budsjettet

Statsbudsjettet 2024 for Tolletaten inneholder regelmengder og bestemmelser ovenfor økonomistyring i staten, derav tildelingen av budsjettet til Tolletaten. Noe av det første som skrives om i tildelingsbrevet er:

De siste årene har Tolletatens rolle vært i stadig utvikling. Særlig har pandemi og krigen i Ukraina synliggjort etatens rolle som statlig representant på grensen. Staten fyller en viktig rolle i samfunnsikkerhetsperspektiv, og som regelverksforvalter på vegne av 19 statlige myndigheter.

Tolletatens evne til å løse samfunnsoppdraget blir utfordret av økning i den grensekryssende vareførselen. Det er stadig større volum som skal deklarerer og kontrolleres. Samtidig øker kompleksiteten i vareførselen, blant annet som følge av mer omfattende regelverk knyttet til grensekryssende vareførsel og kriminelle aktører som tar i bruk stadig mer avanserte metoder. Disse trendene innebærer krevende prioriteringer i Tolletaten. Staten må arbeide systematisk for å utnytte sine ressurser og tilgjengelige virkemidler på en effektiv måte. (Finansdepartementet, 2023b, s. 2)

Begrepet samfunnsbeskytter blir ikke direkte brukt, men det kommer tydelig frem at Tolletaten har et viktig samfunnsoppdrag. I sitatet kommer det frem at Tolletaten har jobbet gjennom tøffe utfordringer, og at pandemi og krig har fått andre myndigheter til å forstå mere av viktigheten med en god grenseetat. Myndighetsdokumentet får frem at økningen av volumet med grensekryssende varer er et av Tolletatens største utfordringer. Ikke minst viser de til at Tolletaten utfører arbeid på vegne av mange aktører som ingen andre etater kan håndtere. Det vektlegges ikke i denne analysen hvorvidt tildelingsbrevet samstemmer med det som er gitt i budsjett, men de viktige temaene for Tolletaten for å oppnå denne samfunnsbeskytterrollen er økonomi. Når det i tillegg er en stor økning i volumet av varer over grensen sier det seg selv at det må settes nye prioriteringer fra både stat og etat. Grunnen til dette er i utgangspunktet enkel, uten penger får de ikke oppdatert og vedlikeholdt utstyr og de får heller ikke ansatt flere tollere. Myndighetsdokumentet inneholder mange krav og forventninger til Tolletaten som samfunnsbeskytter, men forklarer det økonomiske på den måten at etaten må tilpasse seg budsjettet de er tildelt.

4.1.6 Hvordan analysen er utført

Tabell 1: Tematisk analyse av myndighetsdokumenter.

Dokument og Utgiver	Tema	Sitat	Budskap
Årsrapport 2022 Tolletaten	Økonomi Ansatte	«Etatens hovedoppgave var i 2022 å legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer og å beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer» (Tolletaten, 2023, s. 87).	Tolletaten er i endring. Stadig utvikling og forbedring krever økonomi, digitalisering og ansatte. Dokumentet opplyser hvordan Tolletaten har jobbet og hva som kreves for å nå

			målene. De omtaler seg selv som viktige samfunnsbeskyttere.
NOU 2023:14 Forsvarsdepartementet	Samarbeid	Trusselbildet vil være uoversiktlig med blant annet sjøminere, små undervannsbåter, spesialstyrker, etterretnings- og cybertrusler og droner. For å håndtere dette, bør Forsvaret kunne ta helhetlig kontroll på kystsonen. Slik innsats omfatter tradisjonelle militære kapasiteter som kan drive med patruljering, rydding av miner og søk etter undervannsbåter. I tillegg er Heimevernet, lokalbefolkning, næringslivet og andre etater som Kystverket, Tollvesenet og Politiet viktige for å oppdage og rapportere om sammensatte trusler. (NOU 2023:14, s. 188)	Det vurderes sikkerhets- og forsvarspolitiske avgjørelser og prioriteringer for Norge. Det synliggjøres konsekvenser av utviklingen av Forsvaret til Norge. Tolletaten anses som en samarbeidsaktør for Forsvaret.
NOU 2023: 17 Justis- og beredskapsdepartementet	Samarbeid/ Ressurser	[...] det ble etablert en grensekoordineringsgruppe på etatsnivå, hvor Tolletaten og politiet, sammen med andre etater med ansvar knyttet til grensepassering, ivaretok operative koordineringsbehov som gjorde seg gjeldende på grensen. Samvirkeforumet ble etablert under pandemien. Forumet startet som et uformelt møte i forbindelse med iverksettelse av planverket som politiet og Tolletaten hadde laget for å stenge grensene. Bakgrunnen var at Politidirektoratet (POD) og Tolletaten hadde behov for å koordinere seg imellom direkte og ikke via respektive eierdepartementer. Tolletaten mener at det er ønskelig at denne typen tverretattlig gruppe på etatsnivå blir nedfelt i fremtidige planverk. (NOU 2023:17, s. 94)	Dokumentet tar for seg hvordan Norge best mulig kan utnytte de ressurser man allerede har og forbedre samfunnssikkerheten og beredskapen. Arbeidet som Tolletaten utfører anses som viktig, men nevner ikke etaten som en samfunnsbeskytter. Det kommer tydelig frem at Tolletaten ikke ønsker en slik ressursfordeling i fremtiden.
Hovedinstruks for Tolletaten 2023 Finansdepartementet	Samfunnsbeskytter	Tolletatens samfunnsoppdrag er å sikre at lover og regler for grensekryssende vareførsel etterleves. Dette innebærer at Tolletaten skal forvalte og medvirke til at regelverket for tollavgift og grensekryssende vareførsel etterleves. Samtidig skal Tolletaten legge til rette for effektiv handel og vareførsel. (Finansdepartementet, 2023a, s. 3)	Gir en tydelig innsikt i myndighet og ansvarsfordeling mellom Finansdepartementet og Tolletaten. Den inneholder krav og forventinger innen dialog og intern styring. Tolletaten omtales ikke direkte som samfunnsbeskytter, men det er noen faktorer som beskriver oppgaveutførelsen som viktig.

Statsbudsjett 2024 Finansdepartementet	Økonomi Volum	<p>De siste årene har Tolletatens rolle vært i stadig utvikling. Særlig har pandemi og krigen i Ukraina synliggjort etatens rolle som statlig representant på grensen. Etaten fyller en viktig rolle i samfunnsikkerhetsperspektiv, og som regelverksforvalter på vegne av 19 statlige myndigheter.</p> <p>Tolletatens evne til å løse samfunnsoppdraget blir utfordret av økning i den grensekryssende vareførselen. Det er stadig større volum som skal deklarerer og kontrolleres. Samtidig øker kompleksiteten i vareførselen, blant annet som følge av mer omfattende regelverk knyttet til grensekryssende vareførsel og kriminelle aktører som tar i bruk stadig mer avanserte metoder. Disse trendene innebærer krevende prioriteringer i Tolletaten. Etaten må arbeide systematisk for å utnytte sine ressurser og tilgjengelige virkemidler på en effektiv måte. (Finansdepartementet, 2023b, s. 2)</p>	<p>Dokumentet inneholder Finansdepartementets styringssignaler og Stortingets budsjettvedtak for Tolletaten. Det tydeliggjøres godt hvilke utfordringer som venter og hvilke tiltak som bør benyttes. De største utfordringene anses å være volumet av varestrømmene. Det økonomiske blir kun utdelt og ikke forklart. Tolletaten omtales som en viktig rolle i samfunnsikkerhetsperspektiv.</p>
---	------------------	--	--

4.2 Tematisk analyse og resultat av intervjuet

NT er et fagforbund som inneholder omtrent 1600 medlemmer, hvor de aller fleste er aktive tjenestepersoner fra Tolletaten (Gisle, 2024). De jobber aktivt med å fremme Tolletaten både innenfor omtale, men også økonomi og det var derfor et stort ønske om å kunne komplimentere deres synspunkter i denne studien.

Etter at intervjuet var gjennomført var analyseprosessen relativt lik som ved myndighetsdokumentene. Intervjuet ble rettskrevet så godt som mulig og sendt til intervjuobjektene for godkjenning. Når den var godkjent leste jeg nøye gjennom og forsøkte å kode hva som ble mest omtalt. I intervjuet kom det klart frem hvilke temaer som var gjentakende. Fra intervjuet er det plukket ut sitater som er blitt sett ekstra nøye på og det er forøkt å forstå budskapet i sitatene. Det er klart fem temaer som er med på å påvirke Tolletatens samfunnsikkerhetsarbeid fra NT sin side: ressursbruk, totalberedskap, økonomi, ansatte og media. I tabell 2 nedenfor vises analyseprosessen av intervjuet.

4.2.1 Unødvendig ressursbruk

I intervjuet med NT beskriver intervjuobjektene Tolletatens samfunnsbeskytterrolle som stor og viktig. Etaten håndterer lovverk for 19 regelverkseiere, og det er en del kontroll på varer som veldig mange mennesker ikke tenker over. De er med på å beskytte fauna med kontroll av landbruksmaskiner og dyr på grunn av sykdom og smitte. Mat og farlige leker blir kontrollert for å beskytte blant annet helse og sikkerhet. Grensedisjonen er nok mest kjent fra befolkningens side for kontroll av kvotevarer og narkotika, og NT er ærlige på at Tolletaten ikke har vært flinke nok til å promotere at de jobber med et så stort spekter av ulike varer. Dette jobbes mye med nå og de bruker begrepet *førstelinje* mere. Y forklarer begrepet:

Tolletaten kan ta 1 kilo på grensen (1 beslag), mens politiet må ta 1000 gram (1000 beslag) om det kommer inn i landet. Om man klarer å stoppe varene på grensen sparer man landet for veldig mange ressurser, innsatspenger og til og med liv. (Y, 2024)

Direktøren påpeker at Tolletaten ikke har noen formell rolle i totalberedskapen, de er ikke en del av det store planverket dersom det skulle skje noe. Når det først skjer noe så kommer det frem at «oi, de var der visst først allerede». Her igjen kommer utfordringen med at de ikke er nok personell for å opprettholde den kontrollen de skulle ønske de hadde. Frustrerende når politi og forsvar bruker masse ressurser og tid på å møte opp på grensen når Tolletaten allerede er der. (Y, 2024)

På grunn av at Tolletaten ikke er støttet av staten i den grad at de klarer å ta hånd om de grensekryssende situasjonene selv, er politiet og forvaret nødt til å hjelpe til. Som det blir beskrevet i sitatet vil dette både koste og krever mere tid for å få et fungerende system, i stedet for å bygge opp Tolletaten som allerede er der.

4.2.2 Tolletaten bør høre hjemme i totalberedskap

Beredskapskonferansen i 2023 var en viktig prioritering for NT for å få Tolletaten inn i totalberedskapen. Under spørsmålet om når man vet når Tolletaten kan anses som samfunnsbeskytter, svarte Y med dette:

[...] Høringssvar som de sendte til totalberedskapskommisjonen 2022 hvor de påpekte at Tolletaten var nevnt 2-3 ganger i hele rapporten, det er etter deres mening skandaløst. Tolletatens rolle i praksis var langt større, og er langt større. De klarte ikke å huske på dem som etat. Forklarer det som at Tolletaten blir sett på som en liten maskin som bare surrer på gammel vane, det er bare en forventning til at de er der og gjør de de skal. Først når man ser at budsjettet blir dårlig, kompetansen taper stort og

det blir færre personell at det blir kritisk. Må være til stede i planarbeidet, må få en mye mere formell rolle innenfor alt i totalberedskapen. (Y, 2024)

Arbeidsoppgavene til Tolletaten er i seg selv lite forandret, men varestrømmen har øket, budsjettene blir mindre, samtidig som det blir færre tollere. Dette betyr økt trusselbilde, mere narkotika, dårligere utstyr og eventuelt nedstengning av tollsteder. De hevder at Tolletaten ikke er en del av totalberedskapen og planverket. Det er først når katastrofer inntreffer at det innses at Tolletaten allerede er på grensen, og det brukes unødvendige ressurser og tid på politi og forsvar, som vist i 4.2.1.

4.2.3 For dårlige budsjetter

Et av temaene som spiller en stor rolle er økonomi. Budsjettene er viktig for det er de som er med på å kunne bestemme hvilken standard Tolletat kan utgjøre. Dersom de ikke får tilstrekkelig med økonomi vil dette bety færre ansatte, dårligere utstyr og ikke minst dårligere sikkerhet for Norge. I intervjuet ble det spurt om hva målet for NT var, og X svarte: «Større budsjett! For å komme dit må man gjøre alt som har blitt snakket om til nå. De må ha mere penger, ting må fornyes og vedlikeholdes. Dette koster penger, og de pengene har de ikke».

4.2.4 For få ansatte

Noen av de største utfordringene som Tolletaten står ovenfor er mangel på ansatte. X svarer på dette med at:

Den største utfordringen er at de blir færre tollere og varestrømmen/trafikken blir større. Budsjettet blir mindre, derfor de prøver å bevisstgjøre politikere, fordi Tolletaten blir nedbemannet. Må begrense åpningstider på tollsteder. NT prøver virkelig å sette lys på dette, og lederne for NT prøver å holde mange møter for å vise hvor ille det faktisk er, media vil også påvirke dette. Direktøren prøver også å fremme dette. (X, 2024)

Varestrømmene over grensene øker, og NT er bekymret for at Tolletaten ikke klarer å ta imot denne økningen som ønsket på grunn av for få ansatte. Som tidligere skrevet er det allerede et bekymringspunkt om at det blir brukt for mye unødvendige ressurser, men med for få ansatte finnes det ikke noe annet valg enn å bruke flere myndigheter.

4.2.5 Påvirkninger fra media

Et av intervju spørsmålene var om hvorfor det oftest er narkotika og ikke andre varer som blir fremstilt i media. Intervjuobjekt X svarer:

Handler mye om at det må kjøpes av media, og det må være «sexy» nok. Media er ikke interessert i andre varer. Media er interessert i hardbarket kriminalitet eller stoff. Hvis Tolletaten skal bli mere synlig må de bruke sosiale medier. Varedivisjonen gir tilbakemelding på at det er kanskje for mye narkotika, prøver å flette inn alt det de gjør. Må bruke narkotikakortet, selv hos politikere. (X, 2024)

NT tror grunnen til at befolkningen ikke vet nok om Tolletaten er fordi det er kun saker om narkotika som er spennende eller interessant nok for media. De er ikke interessert i andre varer, og Tolletaten må bruke narkotikaen for å komme seg frem i media, til og med hos politikere.

4.2.1 Hvordan analysen er utført

Tabell 2: Tematisk analyse av intervju.

Intervjuobjekt	Tema	Sitat	Budskap
Y	Ressursbruk	Tolletaten kan ta 1 kilo på grensen (1 beslag), mens politiet må ta 1000 gram (1000 beslag) om det kommer inn i landet. Om man klarer å stoppe varene på grensen sparer man landet for veldig mange ressurser, innsatspenger og til og med liv. (Y, 2024)	Handler om å få frem begrepet <i>førstelinje</i> på grensen. Det blir brukt for mye unødvendige ressurser på at andre myndigheter skal hjelpe Tolletaten, i stedet for å hjelpe Tolletaten direkte. Budskapet i disse sitatene viser også at
Y		Direktøren påpeker at Tolletaten ikke har noen formell rolle i totalberedskapen, de er ikke en del av det store planverket dersom det skulle skje noe. Når det først skjer noe så kommer det frem at «oi, de var der visst først allerede». Her igjen kommer utfordringen med at de ikke er nok personell for å opprettholde den kontrollen de skulle ønske de hadde. Frustrerende når politi og forsvar bruker masse ressurser og tid på å møte opp på grensen når Tolletaten allerede er der. (Y, 2024)	konsekvensene av en dårlig grenseetat, gjør at andre myndigheter får mye mere jobb og enda større ressurser må bli brukt. Dette er et solid tegn på en svakere samfunnsikkerhet.
Y	Totalberedskap	[...] Høringssvar som de sendte til totalberedskapskommisjonen 2022 hvor de påpekte at Tolletaten var nevnt 2-3 ganger i hele rapporten, det er etter deres mening skandaløst. Tolletatens rolle i praksis var langt større, og er langt større. De klarte ikke å huske på dem som etat. Forklarer det som at Tolletaten blir sett på som en liten maskin som bare	Dette sitatet handler i utgangspunktet mest om hvordan Tolletaten blir sett på som samfunnsbeskytter. Budsjettene til Tolletaten har blitt dårligere i forhold til samfunnets utvikling og det stekker ikke til for å opprettholde en god

		surrer på gammel vane, det er bare en forventning til at de er der og gjør de de skal. Først når man ser at budsjettet blir dårlig, kompetansen taper stort og det blir færre personell at det blir kritisk. Må være til stede i planarbeidet, må få en mye mere formell rolle innenfor alt i totalberedskapen. (Y, 2024)	samfunnsbeskytter rolle. Det er først når katastrofene inntreer at de blir lagt merke til. Økonomi er et tema som vil være med på å løse store deler av denne problematikken. Økt budsjett er også et svar på at de blir sett og hørt.
X	Økonomi	«Større budsjett! For å komme dit må man gjøre alt som har blitt snakket om til nå. De må ha mere penger, ting må fornyes og vedlikeholdes. Dette koster penger, og de pengene har de ikke» (X, 2024).	Kommer enkelt og tidlig klart frem at budsjett og økonomi er en av Tolletatens største utfordringer. Dette er et av hovedmålene som NT jobber med.
X	Ansatte	Den største utfordringen er at de blir færre tollere og varestrømmen/trafikken blir større. Budsjettet blir mindre, derfor de prøver å bevisstgjøre politikere, fordi Tolletaten blir nedbemannet. Må begrense åpningstider på tollsteder. NT prøver virkelig å sette lys på dette, og lederne for NT prøver å holde mange møter for å vise hvor ille det faktisk er, media vil også påvirke dette. Direktøren prøver også å fremme dette. (X, 2024)	NT uttaler selv at den største utfordringen er at de er for få ansatte i etaten. Dette spiller sammen med temaet økonomi. Uten tilstrekkelig med ansatte har Tolletaten heller ikke mulighet til å opprettholde deres samfunnsbeskytterrolle, og de vil heller ikke klare å svare på instruksene gitt fra myndighetene.
X	Media	Handler mye om at det må kjøpes av media, og det må være «sexy» nok. Media er ikke interessert i andre varer. Media er interessert i hardbarket kriminalitet eller stoff. Hvis Tolletaten skal bli mere synlig må de bruke sosiale medier. VD gir tilbakemelding på at det er kanskje for mye narkotika, prøver å flette inn alt det de gjør. Må bruke narkotikakortet, selv hos politikere. (2024, X)	Sitatet handler om hvordan media opererer og at den måten de ønsker å få seere på ikke henger sammen med virkeligheten. Noen ulovlige importerte varer kan virke uinteressante for befolkningen, selv om det kan ha utrolig store konsekvenser. Her ligger det en problematikk med at befolkningen ikke vet, men de får heller ikke lært om det ikke kommer i media.

5 Diskusjon

Ifølge Jacobsen (2022) finnes det ingen studier som kan gi helt objektive og absolutte svar, og funnene fra studien vil i dette kapitlet bli diskutert. Funnene vil bli satt opp mot det teoretiske rammeverket og problemstillingen. Funnene vil også vurderes ut ifra hvordan de kan ha blitt påvirket av selve studien og hvilken validitet studien kan ha for andre.

5.1 Diskusjon av hovedfunnene

Denne studien har brukt tematisk analyse for å forsøke å finne de aktuelle temaene som kan hjelpe til å svare på hvordan Tolletaten er omtalt som samfunnsbeskytter ut ifra nye offentlige myndighetsdokumenter og NT. Dokumentene som er gjennomgått viser noe ulike funn, og intervjuet viste seg å ha flere like temaer som myndighetsdokumentene. Disse temaene er økonomi, ansatte og ressurser. Alle utvalgte temaer fra myndighetsdokumentene kunne man finne i intervjuet, men ikke alle temaene fra intervjuet fantes i myndighetsdokumentene.

Det skal klart sies at selv om flere av temaene er like, har de ikke nødvendigvis de samme svarene på problemstillingen. Økonomi fremstiller seg som et litt overordnet tema på grunn av at det er flere av temaer som er dannet ut ifra diskusjonen om budsjett. Det er klart at Tolletaten er avhengig av et bedre budsjett dersom de skal klare å etterleve Hovedinstruksen fra Finansdepartementet. Mangel på ansatte og dårlig ressursbruk er også viktige temaer som er i sammenheng med økonomiske utfordringer. Statsbudsjettet setter en forventning til at etaten skal bruke budsjettet riktig og tilrettelegge der etter, men NT mener at det ikke er tilstrekkelig. Temaet økonomi fra NT viser at det er en avgjørende faktor for om Tolletaten kan klare å opprettholde sin samfunnsbeskytterrolle. Fra myndighetsdokumentene sin side viser det noe delte meninger. Finansdepartementet tydeliggjør at Tolletaten er en viktig samfunnsbeskytter for Norge i Statsbudsjettet, men Tolletaten mener fremdeles at de har alt for lite budsjett for å kunne opprettholde denne rollen i god grad (Tolletaten, 2023).

Lite bemanning på Tollstedene, spesielt i operativ kontroll, skyldes lite økonomi og derav prioriterte ressursordninger. Tolletaten som samfunnsbeskytter synker drastisk dersom de ikke skulle ha bemanning nok til å kunne utføre de jobbene de skal, eller i verste fall legge ned tollsteder. Med stadig økning av varestrøm vil det være katastrofalt å måtte stenge ned grenseoverganger som videre vil sette mere press på andre tollsteder. Dette temaet er med på å svare på problemstillingen på den måten at Tolletaten er i ferd med å bli en dårligere samfunnsbeskytter. Det kan derav tolkes at Tolletaten ikke sees på som en veldig viktig samfunnsbeskytter da det ikke er satt inn noen prioriterte tiltak som støtter dette.

Med unødvendig ressursbruk menes det i denne studien at det skulle vært vurdert andre tiltak enn de som er blitt gjort. Ut av myndighetsdokumentene fremstilles det at staten er fornøyd med hvordan grensekryssende koordineringsgrupper ble etablert. Tolletaten er ikke enig (NOU 2023:17). NT forklarer med at de måtte bruke lang tid for å lære opp andre myndigheter på grensen, når idealet skulle vært og hatt nok bemannede tollere slik at de hadde sluppet den unødvendige ressursbruken. Dersom Tolletaten kunne arbeidet like godt alene, kunne også politiet fokusert på deres egne oppgaver. Basert på ressursbruk anses Tolletaten derfor ikke som selvstendige og viktige samfunnsbeskyttere.

Av NOU dokumentene som er skrevet av Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet blir Tolletaten noe, men lite nevnt. Der de blir nevnt er det ofte oppdragsgitt og det fremstilles at de er gode samarbeidspartnere. Med andre ord fremstilles ikke Tolletaten som viktig samfunnsbeskytter alene, men de er viktige aktører som er med på å bygge opp de andre departementene. Dette svarer tilbake til Tolldirektørens uttalelse om at de ikke befinner seg innenfor fremtidsplanverkene og er ikke en stor nok del av Totalberedskapen.

Det som er spesielt med Tolletaten er at de dekker mange faglige områder på grunn av de 19 regelverkseierne. Derfor håndterer de alle varer innfor narkotika, dyr, landbruksvarer, økonomi, medisin, tekstil, mat og mye mer. Av denne grunn kan jeg se hvorfor det er vanskelig å spesifikt nevne Tolletaten, siden de strekker seg så bredt. Av samme grunn synes jeg også det er rart at de ikke er utalt som større samfunnsbeskyttere fordi de håndterer så mange regler og lovverk om så utrolig mye viktig. Et tema som jeg synes er rart ikke er kommet fram noe sted under studien, er at Tolletaten er en viktig pengeinnkrever for statskassen. Økonomi vises å være en av hovedutfordringene, og tollavgift er en inntektskilde for staten (Gundersen, 2023).

5.2 Teori og tidligere studier

Som vist i teorikapittelet er ansvars-, nærhets-, samvirke-, og likhetsprinsippet tatt til betraktning. Tolletaten har som sagt et ansvar for beredskapsplaner over mange grenseoverganger, men de er også i ferd med å måtte legge ned tollstasjoner på grunn av budsjett og bemanning. Det er et krav om at Tolletaten skal kunne håndtere kriser som oppstår i deres nærvær, samtidig må de få støtte fra politi og forsvar fordi de ikke har nok bemanning. Tolletaten og Finansdepartementet forsøker å fremme etatens samfunnsbeskytterrolle for andre myndigheter og staten. NT jobber daglig for å fremme deres budsjett og omtale. Basert

på analysen av myndighetsdokumentene viser Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet at Tolletaten er en viktig samarbeidsaktør. Når en krise oppstår skal Tolletaten kunne håndtere den så lik som mulig den daglige driften, men det er bevist at dersom kriser skjer er de nødt til å bemanne om sine egne, eller få hjelp fra andre myndigheter (Engen et al., 2021).

Siden det globale kriminelle nettverket er i utvikling, blir hvert element av samfunnssikkerheten og beredskapen stadig viktigere. Når krisene oppstår er det viktig at alle vet hva de skal gjøre. På det internasjonale nivået vil Tolletaten spille en rolle på grunn av utenlands handel. Norge er avhengig av vareforsyningene fra andre land, og vi er også avhengig av å få solgt blant annet fisken vår til utlandet. Ikke minst må det sørges for at det drives like konkurransevilkår og at det ikke blir feildeklart for å unngå avgifter. På det nasjonale nivået, har funnene kommet frem til at Tolletaten og Finansdepartementet ønsker å fremme etaten i Totalberedskapen, men hos andre departementer er ikke Tolletaten særlig i fokus som en samfunnsbeskytter.

Funnene som er blitt gjort i denne studien viser seg å ha en viss likhet med funnene fra tidligere studier. Jeg mener at mange av de samme temaene dukker opp i de andre studiene, selv om ingen av de har brukt tematisk analyse. Stene & Folgerø (2018) sin studie konkluderes med at Tolletaten og Finansdepartementet jobber for at etaten skal oppfattes som en samfunnsbeskytter. Allikevel blir det ikke anerkjent hos staten og Justis- og beredskapsdepartementet som har ansvaret overfor Norges sikkerhet og beredskap. I studien til Zarghooni-Hoffmann (2023) vises det til at Tolletaten bidrar til et større spekter innenfor samfunnssikkerheten enn det som var antatt. Studien viser også at de kritiske funksjonelle evnene som Tolletaten håndterer ikke forbindes med Tolletaten i de offentlige myndighetsdokumentene. I Folgerø (2017) viser også hun at det er et forskjellig syn på Tolletaten som samfunnsbeskytter, hvor på den ene siden befinner etaten seg selv og Finansdepartementet som ser på etaten som en samfunnsbeskytter. På den andre siden er det andre myndigheter og staten ut fra offentlige myndighetsdokumenter som ikke beskriver Tolletaten som samfunnsbeskytter, og har en svært liten plass på beredskapskartet.

Det er stor klarhet i at Tolletaten ikke er omtalt som samfunnsbeskytter fra de offentlige myndighetsdokumentene. Denne studien skiller seg litt ut fra de andre da det i tillegg er utført et intervju med NT som også stiller seg kritisk til hvorfor Tolletaten ikke er med i totalberedskapen og jobber daglig med dette.

5.3 Studiens reliabilitet og validitet

Ved å velge tematisk analyse som metode gjorde det at jeg kunne fokusere på de viktige temaene fra både myndighetsdokumenter og intervju, og i etterkant kunne sette temaene sammen for å se hvordan de svarte på problemstillingen. Tematisk analyse har ikke noen bestemt fremgangsmåte, og studien kan derav virke litt ustrukturert. Dersom studien kun skulle basert seg på hvor ofte eller hva Tolletaten blir nevnt som, tror jeg oppgavens konklusjon kanskje ikke hadde vært så annerledes, men studien ville ikke fått dypere og mere forstående analyse, og budskapene fra myndighetsdokumentene ville vært glemt. Med få utvalgte myndighetsdokumenter og et intervju har det intensive designet gjort at studien har fått en dypere forståelse på hvordan virkeligheten er og hvordan alt henger sammen. Poenget i oppgaven har ikke vært å finne ut av hvem som sier hva, eller hvor mange som mener noe, men hvordan det er og konsekvensene av dette. På grunn av induktiv tilnærming er ikke empirien valgt ut fra konkrete teorier, men det er brukt åpenhet ved innsamling av data for så å systematisere.

De utvalgte myndighetsdokumentene er valgt ut ifra de jeg mente var mest relevante til å kunne forklare hvordan Tolletaten blir omtalt som en samfunnsbeskytter. Begrensningen i tid avhenger av at studien skulle inneholde de nyeste utgitte myndighetsdokumentene. Det var et ønske om å se på akkurat her og nå, ikke en utvikling. Valget med å ha et intervju i tillegg til myndighetsdokumentene kan ha sine fordeler hvor den komplimenterer mange av de temaene som blir tatt opp i dokumentene, og det var spennende å se om de samme temaene skulle dukke opp. Jeg fikk også en større forståelse av Tolletatens problematikk og hva NT tenke om temaene. På en annen side var det utfordrende å ikke bruke intervjuet som en overstyrende del av studien, siden man fikk en større forståelse og dybde i temaene gjennom et intervju kontra å lese tekst.

Analyseringen av dataen er gjort etter beste evne for å fremme de temaene jeg mente kunne svare ut problemstillingen. Det var viktig for meg å velge temaene ut ifra hvordan Tolletaten ble forklart og hvilken betydning de hadde i hvert enkelt dokument. For å få to motpoler hadde det vært mulig og valgt dokumenter kun fra andre myndigheter, men hensikten var ikke å finne forskjellen, men hvordan Tolletaten er omtalt som samfunnsbeskytter for Norge.

6 Konklusjon

Denne studien har undersøkt hvordan Tolletaten blir omtalt som en samfunnsbeskytter ut ifra offentlige myndighetsdokumentet og NT. De utvalgte temaene fra dokumentene og intervjuet viste seg å være mye likt. Økonomi, ansatte og ressursbruk var de temaene som ble gjenspeilet i hele analysen. Det økonomiske gjør at Tolletaten ikke kan yte det de ønsker som samfunnsbeskyttere. Budsjettet reduserer utvikling og vedlikehold. Konsekvensene blir resultert i færre ansatte som ikke klarer å opprettholde den økende varestrømmen og staten er nødt til å sette inn andre myndigheter til å hjelpe Tolletaten dersom det oppstår kriser. Flere av temaene motstrider Norges beredskapsprinsipper da etaten ikke er i stand til å oppfylle kravene.

I forhold til teori og andre studier er Tolletaten mere omtalt enn tidligere, men de er fortsatt ikke store nok i totalberedskapen og planverket. Intervjuet med NT komplimenterer oppgaven og gir en dypere forståelse av hvilke temaer som er påvirkende. Det var også viktig å få med temaet media gjennom intervjuet som er en stor faktor for NT mot å fremme Tolletaten som en samfunnsbeskytter, utenom staten selv. Evidensen som kommer frem i studien, viser til at Tolletaten ikke har en stor nok rolle i dagens samfunnssikkerhet og beredskap.

6.1 Fremtidig forskning

Jeg håper denne studien kan være med i videre forskning om Tolletaten og samfunnssikkerhet. Med utviklingen verden har er det mye forskning som kan og bør tas i bruk. Til fremtidig forskning ser jeg det interessant å finne ut mere om hvordan staten regulerer deres bruk av økonomi og om hvilke tiltak som bør gjøres for å minske fremtidig kriminalitet. Det kom også frem i intervjuet at plasseringen til Tolletaten under Finansdepartementet kanskje skulle vært vurdert annerledes. Det ville vært interessant å sett forskning på om Tolletaten for eksempel burde hørt hjemme under Justis- og beredskapsdepartementet. Det stilles også spørsmål til hvordan media kan velge å skrive om kun det som spennende. Hvorfor kan de ikke heller lære befolkningen hvorfor andre deler av toll også er viktig? Ved å kun vise den harde kriminaliteten mener jeg vi vil få et feil bilde av hele sannheten.

Referanseliste

- Braun, V. og Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2), 77-101. Hentet 07.04.2024 fra <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Engen, O.A.H, Gould, K.A.P., Kruke, I.K., Lindøe, P.H., Olsen, K.J. og Olsen, O.E. (2021). *Perspektiver på samfunnsikkerhet* (2. utgave). Cappelen Damm Akademisk.
- Finansdepartementet (2023a). *Hovedinstruks for Tolletaten*. Hentet 01.03.2024 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/fin/tildelingsbrev/id499309/?expand=actbox2539930>
- Finansdepartementet (2023b). *Statsbudsjettet 2024 – Tolletaten – tildelingsbrev*. Hentet 13.02.2024 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/fin/tildelingsbrev/id499309/?expand=actbox2539930>
- Folgerø, R.S. (2017). *Fra avgiftsoppkrever til samfunnsbeskytter? I hvilken grad anses Tolletaten som en relevant aktør innen samfunnsikkerhet, og hvordan harmonerer dette med etatens egne målsetting om å være en samfunnsbeskytter?* [Masteroppgave, Universitetet i Stavanger]. UIS Brage <https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/handle/11250/2458731>
- Gisle, J. (2024, 11. februar). Norsk Tollerforbund. I *Store norske leksikon*. Hentet 06.05.2024 fra https://snl.no/Norsk_Tollerforbund
- Gundersen, P., O. (2023, 11 mai). Toll. I *Store norske leksikon*. Hentet 07.04.2024 fra <https://snl.no/toll#:~:text=Fiskaltollens%20oppgave%20er%20å%20skaffe%20staten%20inntekter%2C%20og,skyld%20ønsker%20hemmet%2C%20som%20alkoholholdige%20drikker%20og%20tobakk.>
- Jacobsen, D.I. (2022). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (4. utgave). Cappelen Damm Akademisk.
- Justis- og beredskapsdepartementet (2017). *Instruks for departementets arbeid med samfunnsikkerhet (samfunnsikkerhetsinstruksen (Nr. 1349/2017))* [Rundskriv]. Hentet 23.04.2024 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/instruks-for-departementenes-arbeid-med-samfunnsikkerhet/id2569693/>
- Kripos (2024) *Nasjonal trusselvurdering OP KN*. Politiet. Hentet 14.03.2024 fra <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/kriminelle-nettverk/nasjonal-trusselvurdering-kriminelle-nettverk-2023.pdf>

- Meld. St. 5 (2020-2021). *Samfunnssikkerhet i en usikker verden*. Justis- og beredskapsdepartementet. Hentet 11.04.2024 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-5-20202021/id2770928/>
- Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (2023 09. mai). *Sikkerhetsfaglig råd: Et motstandsdyktig Norge*. Hentet 22.04.2024 fra <https://nsm.no/regelverk-og-hjelp/rapporter/sikkerhetsfaglig-rad-et-motstandsdyktig-norge>
- Norsk Tollerforbund (2023, 19. januar) *Toll hører hjemme i totalberedskapen*. Hentet 19.01.2024 fra <https://www.norsktollerforbund.no/post/toll-horer-hjemme-i-totalberedskapen>
- NOU 2000:24 (2000). *Et sårbart samfunn: Utfordringer for sikkerhets- og beredskapsarbeidet i samfunnet*. Justis- og beredskapsdepartementet. Hentet 23.04.2024 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2000-24/id143248/>
- NOU 2023:14 (2023). *Forsvarskommisjonen av 2021: Forsvar for fred og frihet*. Forsvarsdepartementet. Hentet 26.01.2024 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-14/id2974821/>
- NOU 2023:17 (2023). *Nå er det alvor: Rustet for en usikker fremtid*. Justis- og beredskapsdepartementet. Hentet 02.02.2024 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-17/id2982767/>
- Olsen, O.E., Kruke, B.I. og Hovden, J. (2007). Societal Safety: Concept, Borders and Dilemmas. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 15(2), 69-79. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5973.2007.00509.x>
- Stene, L.K og Folgerø R.S. (2018). Customs – a vital contributor to safe societies? A study of Norwegian customs service. I Haugen, S., Barros, A., Gilijk, C., Kongsvik T. og Vinnem, J.E. (Red.), *Safety and Reliability – Safe Societies in a Changing World* (s. 2923-2929). Taylor and Francis Group. <https://www.taylorfrancis.com/chapters/oa-edit/10.1201/9781351174664-366/customs%E2%80%94vital-contributor-safe-societies-study-norwegian-customs-service-stene-folgero>
- Tolletaten (2023). *Tolletatens årsrapport 2022*. Oslo: Tolletaten. Hentet 12.03.2024 fra <https://www.toll.no/no/om-tolletaten/om-oss/arsrapport/>

Zarghooni-Hoffmann, S. (2023). *Contributions of the Norwegian Customs to Societal Security*. [Masteroppgave, Universitetet i Stavanger]. Ikke tilgjengelig: UIS Brage.
<https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/handle/11250/3097089>

Vedlegg

Vedlegg A – Intervjuforespørsel

Intervjuforespørsel til Norsk Tollerforbund Hei!

Mitt navn er Camilla Abrahamsen og jeg skal skrive Bachelor for Toll, vareførsel og grensekontroll våren 2024 ved Universitetet i Stavanger, det teknisk- naturvitenskaplige fakultet/ Institutt for sikkerhet, økonomi og planlegging.

Noe som engasjerer meg veldig, er tanken om hvordan Tolletaten i dagens samfunn blir prioritert, og setter spørsmål ved om det er godt nok. Av dette grunnlaget ønsker jeg å finne ut av mer på område og tror dere kan være til stor hjelp for å belyse temaet.

Mitt forskningstema er «*Hvordan er Tolletaten uttalt som samfunnsbeskytter ut ifra offentlige dokumenter og Norsk Tollerforbund?*» Her ønsker jeg å finne ut mere av hvordan dere jobber for å promotere Tolletaten og hva dere mener burde vært gjort annerledes. Ifølge tidligere forskning vises det at Tolletaten mer eller mindre blir glemt når det kommer til samfunnssikkerhet og beredskap. Jeg ønsker å finne ut mere om hvorfor og hvordan Tolletaten er viktig for Norges samfunnssikkerhet. De opplysninger jeg er interesserte i er hvordan dere ser på Tolletaten som en samfunnsbeskytter.

Oppgaven vil ha mest fokus på de gjennomgåtte offentlige dokumentene, men for å utfylle studien enda mer ønsker jeg å bruke kvalitativ metode og vil derfor å spørre om det er 2 personer fra Norsk Tollerforbund som ser seg villig til å intervjues av meg. Dersom det er enklere for dere kan intervjuet holdes samtidig. Dette innebærer ca. 1 time med intervju med hyggelig samtale om det aktuelle temaet. For å samle inn data vil jeg ikke benytte meg av lyd- eller filmopptak, kun notering på notatblokk og/eller pc.

Alle opplysninger vil holdes anonymisert. Jeg vil kun benytte meg av informasjon om for eksempel hvor mye og lang erfaring man har om det gitte temaet. Jeg vil behandle alle opplysninger konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det vil kun være meg og min faglige veileder, Marja Katariina Ylönen, som vil få tilgang til opplysningene. PC-en er utstyrt med passord og alle notater vil bli slettet når studien er ferdig, som er i midten av mai 2024. Det er helt frivillig å delta, og dersom man skulle trekke seg før intervjuet er dette også helt i orden og man trenger ikke å oppgi en grunn. Når intervjuet er gjennomført vil dere få innsyn til mine notater slik at dere selv kan gå over å se hva som er notert, og eventuelt rette, slette, kopiere og begrense det dere ønsker. Jeg vil behandle opplysninger om deltagerne etter deres samtykke. Det vil selvfølgelig være all rett til å klage til Datatilsynet.

Kontaktinformasjon:

E-post forfatter: camabr@outlook.com

Mobil forfatter: 99566508

Mobil faglig ansvarlig: 51831506

Epost faglig ansvarlig: marja.k.ylonen@uis.no

Institusjonens personvernombud: personvernombud@uis.no

Mvh

Camilla Abrahamsen

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

396289

Vurderingstype

Standard

Tittel

Norsk Tollerforbunds tanker om posisjonen til Tolletaten i samfunnssikkerheten.

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Stavanger / Det teknisk- naturvitenskapelige fakultet / Institutt for sikkerheit, økonomi og planlegging

Prosjektansvarlig

Marja Katariina Ylönen

Student

Camilla Abrahamsen

Prosjektperiode

15.01.2024 - 15.05.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 15.05.2024.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringar-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!